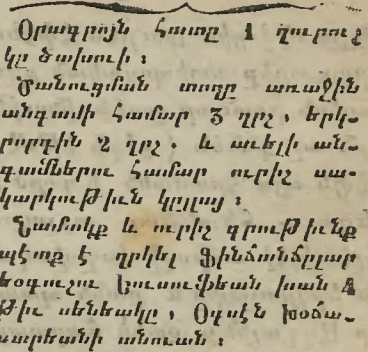

ր, բնդհակ, առ ին հարուստներուն
 ր մէկէն վեց դրոշ օրական ա-
 ւած է որ մէկէն կէսն առած է .

— Այլընճը տայիլէի Պէլէտի-
յէ տալիլիստէ խանէ ինչա վէ թա-
միր վէ ինքարը իւղէրինէ զուհու-
րա կէլէն միւնաղաթըն միւսի-
հանէ սուրէթտէ թէպիլիստէ զըմ-
նընտա պիր հիւքմ թէպիլիստէ օլուն-
մուշ իտուկի Պապը-Ալի թարա-
ֆընտան սէֆարէթ խանէլէրէ թէպ-
իլի օլունմուշ տուր :

— Նաֆիա նաղըը տէպիլէթու-
րաչա հաղթէթէրինի կէլէն չար-
չէմպի հիւնիւ նէզարէթը միւշա-
րիկէն մէնմուրաթընտան պաղը-
լարը մայիէթէրինտէ պուլունտը-
զը հաղթէ : Բիւլիւք Չէքմէճէ տէ-
միր եօլ չիւպէսիլի Սիրքէճի իս-
կէլէնտէն ինչաթ տէրտէսթ պու-
լունտան տէմիր եօլ խաթիլընըն ի-
մալթընը կէօղտէն կէլիլիլիլէր :
վէ խաթիլըն մէղքիլուն իլմամա-
նա քէմալը կէլիլիլէթէ զայլիլթ
օլունտուրունտան , աղ միւստէթ
զարֆընտա րէսիտէի խիլթամ օլունտ-
ֆիլիլիլք Չէքմէճէ չիւպէսիլիստէ մու-
հասէնաթ պիր զաթ աւհա միւ-
շահէտ օլունաճաղը տէրքար պու-
լունմուշ օլունտըն տնիլընընտուր :

— Թէքսանէի ալիլիլթէ թամիր
օլունմալտա պուլունտան թիլիլիլ նամ-
ֆըրդաթիլիլ հիւնիլիլընըն րէսի-
տէի հիւնիլի խիլթամ օլունաղը ի-
չիտիլիլիլ տուր :

— Մէտիլիլտէն իւլէ կիւն մէսա-
ֆէտէ քէպիլի խիլիլիլ չէհիլիլտէ
քօլէրա իլլէթի զուհուր խիլիլիլ , չէհ-
իլլէ մէղքիլիլ իլլէ օրաթը պէլիլիլտէ
իլիլիլլալ մէն խիլիլիլիլ իւլէմէնտէն
վարիտ օլուն խաթիլիլթէրտէն միւս-
թէպիլիլ տուր :

— Պաթմուսա ամէտիլիլ իլմմէսի
պիր միւստէթմէն պէրու թէքք վէ
թամիլ զըլլնմուշ օլուն Ալիլիլիլ
զուհուրա լարօրաթընըն տալիլ-
չիլիլ հաղթընտա պու քէրէն էր-
զան պուլունտան միւսաաաթէն մէպ-
իլիլ պիլիլիլտէն տէֆա օլմաթ իւղըն
մահը հալիլիլ էիլիլիլիլ լաղար իր-
թէսի կիւնիլ , Մէտարը թէպիլիլք
նամ վարթը Պաթմուս լիմանընա
վիլիլտ իլմմէն տուր :

— Տէրը-սաաաթէթ վիլէնտա սէ-
ֆիլիլ խաթիլ Շէրիլիլ քաչա հաղթէթ-
էրինիլ պիր զաչ կիւնտէն սալպը
մէնմուրիլլէթէրինէ աղիլիլ իտէ-
ճէիլիլ մէսմու տուր :

— Այլընճը տայիլէի պէլէտիլիլ-
նիլ իլլէթ թաղսիլ օլունմաթը ,
եանիլ պիր տայիլիլ միւստէն Պէ-
լաղըն վէ պիր տայիլիլ Գալաթիլ ի-
լիլ թիլիլտա օլունմաթը տայիլիլիլ
մէղքիլիլիլ թէքիլիլ օլունմուշտուր :

— Պրուստա պիր իլլէ հաթիլիլ
մուգաաթէմ զուհուր իլմմէն օլուն
իլլէթիլ քօլէրա օլունտըն պաղը
ղաթիլալ իտտա իլմմէնըն իտէ
թէ , իլլէթը մէղպիլիլիլ տարը
քօլէրա օլմալալ , հասալ էլ մէվ-
իլիլ մահէլիլիլ պիր նէվ խաթիլիլ-
իլ օլունտընտան , պուլունտա տա-
լիլ թիլիլիլիլ միւնտէֆիլ վէ զայիլ
օլունաղընա իւլիլ թամիլ մուշ պու-
լունտուրը թէլիլիլիլ հալիլաթիլ
լիլտան օլունտընտան , մահէ-
լը մէղքիլիլիլ չու սոն կիւնիլիլ
Տէր-սաաաթէթ վէ կիւնիլ իւլիլ
մէղքիլիլ խաթիլիլիլ տալիլիլ միւն-
տէֆիլ օլունաղընա օլունտընա զաթիլիլ
պէլիլիլ իլմմէնտէ տուր :

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պարսնայք կամպէթ թա , Լուի
Պան , Լուկար Բիլիլ , Լուկար ,
Կրէրու , Լանիլու , Միլի , Թօլէն ,
Պէրուիլիլ , Գօլա , Գրուիլիլ ,
Պիլիլ , Թիլիլ , Թիլիլ , Թիլիլ ,
Լիլիլ , քաղաքապետական ժողովը
կողմանէ հրաւեր ընդունած ըլլա-
լով որ դարձեալ մեծ հանգիստ ի-
րենց ներկայութիլ եամբ պատուեա-
հաճին , ցաւօք յայտնեցին թէ այդ-
հանգիստ չպիտի կարենային ներ-
կայ դնուիլ :

Պ. Կոմպէթ թա հետեւեալ նամա-
լին ուղղած է նոյն հանդիսի գոր-
ծադիրներու :

Բարիդ 12 օգոստ .

« Տեարք իմ և սիրելի քաղաքա-
կիցք :

« Ընդէիւ կը փախալի որ դամ-
ձեր մէջ և ձեր տօնախմբելու ռամ-
կապետական և հանրապետական
հանդէսին ձեզ հետ մասնակից ըլ-
լամ : Կղզիամ թէ զայս մասնակի-
ցութիւնը պարտական էի Լիւնի
այն մեծ քաղաքին որ պաշարման
սկզբնաւորութիւնէն ի վեր , անցեալ
ողջը ընդդիմութեանց՝ ձեռնաձը-
գութեանց և վարդապետութեանց
դէմ արդեան ողբոյն ըրած պա-
տերազմով Ֆրանսոյի աւէնէն ա-
ւելի յաղթել տեսարանն եղած է :

Ահա իննի այդ աշխատանքը և
դիւցաղական ռամկապետութեան
ծոցը կը ընթացի բերել իմ քաղաք-
րանացի բաժինը ձեր քաղաքապե-
տութեան աշխարհական դպրոց
ներու կարի նոր և հայրենասիր-
կան ձեռնարկութեան , փորձ պի-
տի փորձիլ արտափոխել տալ և
պանծացուցանել այն խորհուրդը
որ ձեզ դորաիլ եղաւ , որ ձեզ
թեպիլիլ եղաւ այնպիսի կարգադ-
րութեան մը և շարժման մը սկիզ-
բէն առնելու , որոյ յաղթութիւնը
նոյն իսկ հայրենացի քաղաքին հետ
կապուած է , քանզի երկրին ամէն
կէտերուն վրայ նմանօրինակ ջանից
յաղթութեան պիտի բղիլ Ֆրան-
սայի բարոյական և նիւթական վե-
րանորոշումը :

« Եւ ապաքէն այնպիսի դպրոց-
ներու մէջ միայն պիտի կաղմու-
քաղաքացեաց սերունդ մ'որ զոհ-
ղութեանց ողբով վառուած , և
մինչև իր հոգեւոյն խորը , պարտա-
ւորութեան և քաղաքական ու ըն-
կերային համերաշխութեան , ու-
տի և մարդկային արդարութեան
դադարաւորութիւնը տողորմած պի-
տի ըլլայ , ըստ որում այս արդա-
րութեան յաղթանակն ու դորձադ-
րութիւնը կանխակալ կարծիքնե-
րը՝ միլի եռանդը՝ աստուծոյ իշխե-
րէն ու նախանձընդէմ պահան-
ջումները ցան և ցիր ընելով , պիտի
կարենան մտքերու մէջ կարգ կա-
նոն , չահերու մէջ ներդաշխու-
թիւն հաստատել , և հանրապե-
տութիւնը ընկերական խաղաղու-
թեան և ամենայն իրաւանց երաշ-
խաւորութեան վրայ հիմնել :

« Զայս ընդհանուր դադարաւոր-
ութիւնը կը փախալի աղքատին իրա-
ւանց քաղաքականութեան կցել ,
որպէս զի անկերեւ ցոյց տամ այն
մտերիմ յարաբերութիւնը որ կայ
լուստերեալ աղաւտութեան միջոցա-
յի մ'ու ի ներքուստ կաղաւթուած
և արտասօք դատարկութեալ Ֆր-
անսոյի մը մէջ , ի մի բան ստուե-
րաղ ձեւ վերստին այն անողքելի
նպատակը , որոյ հետամուտ է ռամ-
կապետութիւնը և զոր կրնամք
երկու խօսքի մէջ բովանդակել .
« համայն աղքէն քաղաքիլիլ և սպա-
ւաղէն :

« Եւստի ծանր պարտաւորութիւնք
չին թոյլ տուր ինձ որ բացակայ
դատուիմ , բայց ահա թանկագին
պատահութիւն մը կը կորուսենմ :
Բայց դուք յարատեւութեամբ և
գործունեութեամբ զայդ սրտեհո-
թիւնը վերստին պիտի հնարէք , և
այն օրը առաւել բարեկալիտ բան
այսօր , անձամբ պիտի դատուիմ
հոն :

« Ընդունեցէք իմ եղբայրական
ողջոյնըս :

Լ. ՆՈՆ ԿԱՊԵՐՈՒՄ

Պ. Լաքիլիս ալ հետեւեալ նա-
մակաւ իւր մերժումն յայտնած է :
« Միտք ունեի ձեր բարեկամ հը-
րաւէրն ընդունելով ձեր դպրոցաց
հանդիսին ներկայ դնուելու : Վեր-
ջին պահուն ծանր խօթութեամբ

մը չկարացի փարիլիլ զուրու ել-
նել :

« Դուք աներկայ էք թէ այդ-
հանգիսին մեծ կորուստութիւն մը
կուսամք ևս , միանգամայն զէնդ
այսպէս զեղեցիկ իմն ներշնչող
խորհրդոյ համար իմ ունեցած խո-
րին համակրութիւններս զիտէք
անշուշտ : Եթէ իրօք կուզէք տ-
ղատ մարդեր շինել , ի մանկութե-
նէ անտի սկիզբն առնելու եմք :

« Մեր դատարարականութեան դը-
րութիւնը դարեւոյլ այն միայն-
տական և կըրական ընկերութեան
վրայ կազմապարուած է , որ դեռ ևս
89 ին կ'ապրէր : Այսօր դորձուելու
գործը անհուն է , քանզի դատարա-
րականութեան հիմը ընդարձակել չէ
միայն խնդիր , պէտք է զայդ հիմն
իւր տեղէն խախտել : Մարդկային
գիտութեանց շարքին մէջ՝ հաւա-
տոյ կարգին տեղը՝ բնախօսական և
փորձառական մէթոդը պէտք է
դնուիլ : Հանրապետութիւնը այն
օրէն միայն ճշմարտագէտ հաստա-
ւած պիտի ըլլայ երբ քաղաքա-
ցիներ լինելու ըլլայ :

« Զեռն ի դորձ լինիլ մեր աղէտ-
ները դարմանելու , բարբերն վե-
րաշինելու , կոյսերական կառավա-
րութեան ձեռքը՝ կորուքմակ ե-
ղած բնութեան իրենքն ուղղելու :
Մեր դպրոցաց ստուերին տակ կաղ-
մեմք այրական նոր սերունդ մ'որ
մեր սխաղանաց փրկական լինի :
Այդ սերունդի մէջ է մեր աղ-
դային փրկութեան շառաւիղը , օա-
կայն պէտք է որ այդ ընձիւղը բա-
նալարութեամբ և գիտութեամբ
բարդաւաճի :

« Դուք աղիւլ գործ մ'սկսաք ,
և յուսամ թէ Լիւնի օրինակը Ֆր-
անսոյի միւս քաղաքներն հետե-
ւող պիտի ունենայ :

« Պատուէիք մանկութիւնը , քան-
զի բարոյական արժանապատու-
թեան խորհուրդը նմա ներշնչելու
միակ միջոցն է այն :

« Յուսամ թէ քիչ օրէն պիտի
կարենամ սերտել ձեր ձեռքը : Մի-
շէ այն , մասնաւոր , խնդրեմ , իմ
սիրտը յիշատակներս առ ձեր-
ընկերակից Կ. Վալիլէ և առ ձեր-
աղիւլ քաղաքապետ :

« Զերդ ձերունի բարեկամ

« Ա. ՅՈՒՍԵՍ ԼԱՔԻԼԻՍ »

ՀԱՍԱՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ՄԸ ԱՌ Պ. ԹԻԻՐ

Ինձէք հասարակրականը վէր-
սոյիլ բանտէն հետեւեալ նամակն
ուղղած է առ Պ. Թիլիլ :

Առ Պ. Թիլիլ , անդամ ձեռնարանի ,
Նախկին անդամ Օրէնադական
Ժողովը :

Այս տողերը հանգեւ իրենց
մակարեւական խրատներով դոր-
ծաղիլ իշխանութեան գլխին հա-
մար դրուած չեն , զորոյ բարձր տը-
ժանքն ու մեծ կաջութիւնը ամէ-
նուն հետ ես ալ կը խոստովանիմ :

Այս տողերը ուղղելի են միայն
առ այն մարդը որ գէտ տարի մը
յառաջ , նա ալ մեղ չափ և միւն-
նոյն թշնամիներէ նախատուած՝
հալածուած և զրոգարուած էր ,
առ արիւնքիւ ծարրաբարձր զո-
րոյ ձեռնը յանուն իմ բարեկամ
ներու սեղանի որպէս զի խախտ-
եմ զինքը այն չքեղ կուլ մէջ ,
զոր զրկեմ միայնակ՝ յիմարաց-
եալ կառավարութեան և կառաւի-
րադմութեան մը դէմ կը վարէր :

Տակաւիլ իմ աւագ առջին է Ֆի-
լիլիլ և Փոսարարեան լրագրաց
խումբը , որ ծառատունկ զբօսաւոյ-
րի վրայ գունդ կազմելով ձեր տու-
նը և դուրսէ ևս նորա պարունա-
կութիւնը հրձիգ ընելու կը պատ-
րաստուի : Այն ատեն թշնամի
բնութեանց Պիլիլիլիլ զարձակելը
դուք իիք այսինքն զրկեմ ինչ որ
մենք եմք այսօր :

Ո՞ր դիտէ թէ , իրաց յիշարդու-
մով , և եթէ զմեզ չհրաշմանէք ,
յառաջիկայ ջրհեղեղի տանն ինչ
բաղդի պիտի տրտնամք արդեօք :
Ապա կուզեմ կարճ խօսքով մի-
ակ պատմադիտիլնս՝ առ ջին պաշտ-
պանել մեր անմեղ հասարակարգը
և ո՞չ թէ այն թագաւորի առջին ,
որ թէ և թագ չուրի բայց և միան-
գամայն սահմանադրութիւն չու-
նի , որ հակառակ իւր առածի կը
բազմաթէ և կը փրէ ի վերստիլ :

Իրեւ քաղաքապետ իմ արար-
ներու հանդամանքը , Հասարա-
կութիւնը մէջ ունեցած սակաւադրադ
կաջութիւնն մասնաւոր իրաւունք
մը կուտան ինձ նմա ջատագով լի-
նելու . սակայն ես բաց ստտի մաս-
նաւոր իրաւունք մ'եւ ունիմ՝ զոր
դուք ինձ չախլիլ զլանել , էս ժիւլ
Պիլիլիլ այն խաղաղագէտ և մաս-
ցի երկտեսարդի (տանք Օրէնադ-
րական ժողովի մէջ ձեր իսկ դու-
ցած խօսքերն են) բարեկամն եմ
որ սեպտեմբեր 4 ին , ժողովը կոխ-
ուելէն վերջը , խորհուրդ տուաւ
ձեզ որ քաղաքապետական պալա-
տի մարդոց հետ բանակցել , և այս
յանապատեալ կաղմուած կա-
ռավարութեան տեսակ մը կը զօ-
րինաւորականի սահմանադրական
օժուժ մը տաք , և դուք ու ներկայ
դատուող անդամք զայդ խորհուր-
դին ընդունելը այն ատեն :

Սակայն նոյն խորհուրդը մերժե-
ւեցաւ այն հանճարաւոր մարդոց
կողմանէ , որոնք իշխանութիւնը
ձեռք ձգելով վարեցին այն եղա-
նակաւ որ ձեզ ծանօթ է :

Ասի գէթ կ'ապացուցանէ թէ ես
ո՞չ աղանդաւոր եմ ո՞չ ալ յիմար :
55 տարեկան եմ : Ծնած եմ ապրիլ
15 ին , ձեր ծնած օրն ու ձեր հա-
մաստեղութեան տակ , Պետական
հարուածը ինչպէս զձեզ նոյնպէս
և զիս տարադիւր ընելով լսելի չե-
ղայ Հասարակարգի մէջ , զոր օրի-
նակ լսելի չեղաք և դուք Օրէնադ-
րական ժողովը մէջ :

Ասանք ո՞րպիսի բարի գուշակներ
են : Եթէ երբեք քաղաքական
ձանձրութիւնն ի սպառ հրաժեշտ
տուած չլինէի , Դարձեալ օր մը
ձեզ յաղորդելու համար ո՞րպիսի
պատիւ :

Դամք հասարակութեան ոճիւրե-
րու , և նախ իւր գոյութեան ըս-
կըղբնապատճառի վերայ ծառեմք ,
կարճ խօսքով ահա այդ պատճա-
ռը :

Մենք , սեպտ . 4 ի հեղինակնե-
րըս կամ օժանդակողներս հաճա-
րեցանք թէ ձեր ժողովը հանրա-
պետութեան կ'ապաւնար : Պէտք
է այլուր որոնեմք Հասարակութեան
նախապատճառն և իւր արարքնե-
րու բացատրութիւնը :

Եւ միթէ խաբուած էինք :
Թերեւս անհնգաւոր ջանքերով
կարենաք արեւելիկ զայդ բանը ,
զոր դուք հանրապետութիւն կան-
ւանէք : Եւ միթէ այդ հանրապե-
տութիւնը համայնից քուէարկու-
թեան հետեւութիւն եղող բանա-
րին , անտուանց ին և աղքատին
կարկուռած ռամկապետական հան-
րապետութիւնն է : Ստուգիւ ո՞չ :

Դուք հանրապետութեան ան-
ուն ձերքեւ կալուածատէրոց
լազներ պիտի մարմնաւորէք և ամ-
րացնէք , զրկեմ ինչեքից հա-
րապետութեան ձեռն բռն մը ա-
ռանց նորա փոռաւորութիւնն ու
նենտու , կամ յուէտ (քառ որում
չը կայ հանրապետութեան տուանց
հանրապետականացի) երբ դուք
ձեր գործն աւարտէք , վարդա-
տարդի իշխաններ զձեզ գործէն
հեռացնելով բնախօսական գա-
նաղդութեան և օրհանգիստի բա-
րիկը յոռի բաժնիլ ձեզ պիտի
թողուն :

Միտ գիւք հակառակորդի մը
խորհրդոյն : յաչ աճէք , պարսն ,
1870 ի անտաղիլականութիւնը ,
և իրաց մերձակայ յիշարդու մը
զգայն կացեք :

Մեզ մեղադրել կ'ըլլան թէ 93
թուականը զեշ օրինակութեան
եմք : Երբեք , ստուգ է թէ մեզնե-
րանք սահմանադր ժողովոյ (քոն-
ֆանսիօն) գործընէն էին , բայց ա-
նոնք կ'անդ . կ'առնուին թո՛ւ 93 , Դուք
թերեւս թագաւորը դատաւար-
անին , բայց չը պիտի կառաւար-
դայն , Դուք կառաւարտը կայրե-
լին , և երկու ամսոյ մէջ , և ոչ մէկ
մահու դատաւիլք վճարած կամ
նորադորձած են . կանխաւ ե-
ղած որոշումը մը զխաղաղտու-
թեան խնդրոյ մէջ այս նորադոր-
ծութիւնը անհրաժեշտ եղած էր :

Դուք բնդ միշտ և բնդ ամենայ-
նի ստակի կարօտութիւն ունենա-
լով իսկ՝ Բարիկու . Հասարակութեան
սեփական եղող 250 միլիոն ֆրանք
արժողութեամբ արժեւորուած
ձեռք չը դուրսցին , և վաթսուս և
հինգ ատուր մէջ այս ասպատակ-
ները պանդայէն միայն 15 միլիոն
ֆրանք օտոն , այսինքն օրը 250,000
ֆրանք , ձիւղ աղքատին պահապան
զորոց թոյալը վճարելու բաւա-
կան ըլլալու չափ դրած :

Մեր կառավարութեան ոյսպէս
զոչաւոր կերպիւ պիտի վարուիլ
արդեօք . միթէ կոյսեր իշխա-
նութիւնը որ առաջին օրէն 5 միլ-
իօն առաւ , կամ թէ միւլիւս ան-
դամ ձեռ կառավարութիւնն է :
Կենաց մէջ , ո՞ սիրելի և մեծ գ-
պատմադէտ , 93 ի միայն մէկ ներ-
կայացոյցի մը կը ճանչնէ , և այն
ալ դուք էր :

Դուք , 1825 ի հանրապետա-
կան , որ այդ մարդերու ժամանա-
կակից եղաք , դուք որ անոնց ձեռ-
ներեց դորձուցնելով ձեր միայնակ
ժառանգեցիք :

Երկու միլիոն հոգի պարունակող
քաղաք մը , երկրին մայրաքաղա-
քը պաշարելու՝ Բաթալիլիլ և
այրեացաւոր ընելու համար , ձեղ-
նէ զոտ ո՞վ Ֆրանսոյի զորութիւն-
ները կեղծաւորելու քաղաքապետ
կ'անդ յղարձակ արդեօք :

Հէրիկուս Դ. սիրտ չէր ըրած ,
իշխաւոր իրաւունք ունէր : Դու
որ Բաթալիլիլ էր՝ բանաճեաց եղաւ :
Դուք առանց իսկ կանխաւ աղդ-
ներու խաթիլիլիլք և ի հուր մա-
չեցիք :

Ահա 93 ի մարդիկը և աղաւտեալ
Հասարակութիւնը :

Իսկ եթէ վերջին տուրց անդ ը-
թութեանց վրայոք կը խօսիլ , ձեզ
պատասխան պիտի տրուի թէ ա-
նոնց համար Հասարակութիւնը չէր
նախ մեղադրուիլ , որ մոյլիս 23 ին
և 24 ին իրօք չկար : Ես կ'աղմեմ
թէ ամսուն 19 ին կամ 20 ին մի-
լիոնները վերջին հիօտին ներկայ
գտնուած եմ :

Հասարակութիւնը անմեղ է թէ վեր
վախճանի մօտեցող հասարակութեան
զեռնագործութիւններէ , որոնք
զիւր դատը նախապայման , և թէ
մարտ 18 ի երկրութիւններէ , որ
ատեն տակաւին չէր ծնած Հասա-
րակութիւնը , որ ատեն , թոյլ տուր
ինձ բան , տեղեւորելի չի մարդոց
գնացը , անտարաքտ զից օրհնա-
կան գործ մը չեղաւ :

Պիտի համարէք , պարսն , որ
զայս ամենը կարճ համարմով զոր-
ցեցի ձեզ : Բայց դուք ի դուրս պի-
տի խոստովանիլ թէ այս համար-
ձակ ը

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ ԵՌԻՍՈՒՅԵԱՆ ԽԱՆ ԹԻԻ 4-Ե